

Jakub Nowak

Konferencja "Media a demokracja", Kazimierz Dolny, 24-25 kwietnia 2006 r. : [sprawozdanie]

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 14,
294-296

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Konferencja „Media a demokracja”. Kazimierz Dolny, 24–25 kwietnia 2006 r.

W dniach 24–25 kwietnia 2006 roku w Kazimierzu Dolnym odbyła się konferencja naukowa „Media a demokracja”, zorganizowana przez Zakład Dziennikarstwa Wydziału Politologii UMCS w Lublinie. Celem konferencji była prezentacja i analiza zróżnicowanych aspektów funkcjonowania mediów w demokratycznym środowisku politycznym. Dwadzieścia sześć wygłoszonych podczas konferencji referatów dotyczyło między innymi: zadań stawianych przed mediami we współczesnych demokracjach (ze szczególnym uwzględnieniem Polski), wyzwań stojących przed światem mediów (jak rozwój technologii cyfrowych czy zmiany kapitałowe na rynku medialnym), dynamiki interakcji pomiędzy mediami a światem polityki, czy problematyki granic wolności mediów i niezależności dziennikarskiej.

Konferencję otworzył prof. dr hab. Włodzimierz Mich referatem *Media jako współczesna agora: szanse i zagrożenia*, analizując ewolucję mediów (głównie mediów cyfrowych) pod kątem ich wpływu na zakres i jakość partycypacji obywateli w debacie publicznej. W wyniku przemian, którym podlegają współczesne media, rośnie ich potencjał jako czynnika funkcjonalnego z punktu widzenia działania systemu demokratycznego i (w jego ramach) społeczeństwa obywatelskiego. Z drugiej jednak strony, media stanowią narzędzie, które bywa oczywiście wykorzystywane również do niedemokratycznych celów.

Kolejne referaty stanowiły kontynuację rozważań nad interakcjami świata mediów i demokracji jako systemu politycznego. Prof. dr Josyp Łoś akcentował wagę moralnych wyzwań stojących przed zawodem dziennikarza. Prof. dr hab. Jerzy Jastrzębski, zastanawiając się, czy współczesna demokracja może stanowić zagrożenie dla mediów, podkreślał, że trudno dziś mówić o jednorodnym charakterze współczesnych mediów. Stanowią one bowiem nie tylko czwartą władzę, ale są również elementem świata biznesu i jednocześnie rodzajem służby publicznej. Dr Jacek Kołodziej krytycznie ocenił działalność współczesnych mediów, twierdząc, że ich działanie skutkuje tabloidyzacją pojęcia demokracji i procesem stopniowego przenikania się tego terminu z pojęciem populizmu. Analizie poddana została również problematyka możliwego wpływu nowych mediów na demokratyczny system polityczny (mgr Jakub Nowak), a także zagadnienie szans i zagrożeń, jakie nowe media nieść mogą dla idei i praktyki wolności słowa (dr Beata Romiszewska).

Prof. dr hab. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz mówiła o mediach katolickich w III RP, analizując ich wkład w budowę polskiej demokracji i jednocześnie podkreślając paradoksalny sukces części katolickich mediów (koncern o. Rydyka jako beneficjent rozwoju polskiego rynku mediów). Kolejni referenci skupili się natomiast na wyzwaniach stojących przed współczesnymi mediami: mgr Adam Drosik zastanawiał się, czy media publiczne są skazane na rolę tuby propagandowej władzy, dr Lidia Pokrzycka zaprezentowała wyniki swoich badań dotyczących postaw lubelskich dziennikarzy wobec wchodzącego na polski rynek prasowy kapitału obcego (wyniki badań pokazały dość ambiwalentny stosunek lokalnego środowiska medialnego do kapitału zagranicznego), a prof. dr hab. Stanisław Michałowski podkreślał wagę prowadzenia rzetelnej i otwartej polityki informacyjnej w samorządzie terytorialnym z punktu widzenia sprawnego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego.

Pod koniec pierwszego dnia obrad zastanawiano się również nad bezpośrednimi związkami świata polskich mediów i świata polityki. Analizie poddane zostały koncepcje funkcjonowania mediów w działalności i dokumentach programowych polskich partii

politycznych (dr Krzysztof Kowalczyk i dr Łukasz Tomczak), a także obraz mediów jako części „układu” kreślony wypowiedziami Jarosława Kaczyńskiego (mgr Sławomir Czapnik). Ostatnim wystąpieniem pierwszego dnia konferencji był referat praktyka – doradcy biznesowego *public relations* Grzegorza Rippela, który w referacie *Public relations w służbie demokracji* analizował problematykę etyki w działalności swojej branży.

Główny temat przewodni drugiego dnia konferencji stanowił szeroko pojęty problem wolności mediów. Badacze w swoich wystąpieniach zajmowali się między innymi: teorią i praktyką pojęcia wolności mediów, problemem wytyczenia granic owej wolności, definiowaniem zagrożeń dla swobodnego funkcjonowania poszczególnych mediów, czy kwestią niezależności dziennikarskiej.

Obrady otworzył referat prof. dr hab. Wiesławy Piątkowskiej-Stepaniak *Granice wolności mediów*, podkreślający wagę wolnych mediów dla zdrowego funkcjonowania demokratycznego państwa. Według prof. Piątkowskiej-Stepaniak sprawnie funkcjonująca demokracja to nie tylko niezawisłe sądy, ale i wolne media, tym bardziej, że zakresy gwarancji praw i wolności obywatelskich (gwarantowane przez sądy) i zakresy wolności mediów mogą w naturalny sposób wzmacniać siebie nawzajem. Kolejne dwa wystąpienia dotyczyły różnych aspektów ograniczania wolności prasy. Prof. dr hab. Izabela Dobosz w referacie *Rejestracja czasopism jako ograniczenie wolności polskiej prasy* nakreśliła historię systemu rejestracji polskich czasopism od roku 1946 r. po dzień dzisiejszy, jednocześnie sytuując aktualnie funkcjonujące rozwiązania w kontekście międzynarodowego ustawodawstwa. Z kolei dr Elżbieta Czarny-Drożdżekko dokonała analizy obywatelskiego projektu ustawy o ochronie małoletnich przed szkodliwymi treściami.

Następnym referentem był dr Mariusz Miżejewski, mówiący o zjawisku kryptoreklamy. Dr Miżejewski podkreślał szkodliwą powszechność zjawiska i rozdźwięk między zakazami kryptoreklamy zamieszczonymi w ustawach i branżowych kodeksach etycznych a jej powszechnością, wynikającą z braku odpowiednich szczegółowych przepisów prawa i poczucia bezkarności części środowiska dziennikarskiego.

Kolejne cztery wystąpienia ponownie dotyczyły skomplikowanej problematyki wolności słowa i prasy, a także powiązanych z nią teorii i praktyki pojęcia niezależności dziennikarskiej. Mgr Joanna Bukowska w referacie *Prawne granice wolności słowa* zwracała uwagę na problem wypaczenia znaczenia pojęcia wolności słowa: doktryna mówi, że wolność słowa służyć ma nie dziennikarzom, lecz społeczeństwu, dlatego media poprzez prawo do wolności wypowiedzi realizują prawo obywateli do informacji, jawności życia publicznego, a także kontroli i krytyki społecznej. Mgr Anna Barć-Krupińska skupiła się natomiast na problematyce współwystępowania prawa do wolności słowa i dóbr osobistych, konstatując, że ranga i poziom udzielanej im ochrony są takie same, co znaczy, że sposób rozstrzygnięcia problemu kolizji pomiędzy obiema normami zależy od konkretnej sprawy. Kolejne dwa wystąpienia (dr. Marka Graszewicza i dr Lucyny Szot) dotyczyły kwestii niezależności dziennikarskiej: rozdźwięku między stanem deklaratywnym a faktycznym, w tym problemu trudnych do uniknięcia wpływów politycznych i ekonomicznych.

Wystąpienie dr Marii Gmerek dotyczyło funkcjonalnych i dysfunkcjonalnych dla gazet lokalnych skutków zjawiska konsolidacji rynku tychże. Natomiast mgr Katarzyna Cira w referacie *Otoczenie polityczne a kształtowanie strategii rozwoju koncernów medialnych*

przeanalizowała teoretyczne i praktyczne przykłady różnych form oddziaływania świata polityki na przedsiębiorstwa medialne.

Ostatnie dwa wystąpienia podejmowały zagadnienia dotyczące szeroko pojętej ekonomiki mediów. Dr Robert Cieślak w oparciu o analizę szczecińskiego rynku prasowego podkreślał, że wprowadzanie standardów rodem z zachodnich koncernów medialnych do polskich regionalnych tytułów prasowych skutkuje całkowitą zmianą sposobu organizacji pracy i modyfikacjami wizerunku tytułu, ale nie przekłada się na poprawę sprzedaży czy wyników czytelnictwa. Ostatnim referentem był dr Michał Zaremba, który w wystąpieniu *Presja reklamodawców jako zagrożenie dla wolności prasy* (przygotowanym razem z nieobecną na konferencji dr Weroniką Świerczyńską-Głównią) argumentował, że to reklamodawcy stanowią dziś największe zagrożenie dla wolności słowa. A skoro ekonomicznej presji przeciwstawić się mogą raczej tylko media silne finansowo, nie powinno się więc tworzyć barier przesadnie utrudniających koncentrację na rynku mediów.

Reasumując, zakres tematyczny poszczególnych konferencyjnych wystąpień był relatywnie szeroki, przez co uczestnicy konferencji „Media a polityka” mieli możliwość zapoznania się wieloma zróżnicowanymi grupami zagadnień, składającymi się na dzisiejsze relacje między światem współczesnych mediów (również w aspekcie prawnym czy ekonomicznym) a dzisiejszą rzeczywistością polityczną. Wystąpienia konferencyjne (oraz artykuły badaczy, którzy nie mogli wziąć udziału w konferencji) zostaną zebrane w tomie pokonferencyjnym, wydanym przez Wydawnictwo UMCS.

Jakub Nowak

Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. „Póznowestfalski ład międzynarodowy”, Kazimierz Dolny n. Wisłą, 28–29 września 2006 roku

W dniach 28–29 września 2006 roku w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą odbyła się konferencja naukowa pt. „Póznowestfalski ład międzynarodowy”, której celem była dyskusja o zmianach jakościowych zachodzących w środowisku międzynarodowym, a związanych z odchodzeniem od – symbolicznie powstałego w 1648 roku – tzw. westfalskiego ładu międzynarodowego.

Zorganizowana z inicjatywy Zakładu Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii UMCS konferencja spotkała się z zainteresowaniem środowiska akademickiego z całej Polski. W spotkaniu, które odbyło się w Domu Dziennikarza, wzięli udział naukowcy reprezentujący główne ośrodki akademickie z całego kraju (m.in. Wrocław, Kraków, Poznań, Warszawę, Gdańsk, Rzeszów). Szczególnie widoczna była obecność młodych naukowców z Uniwersytetu Wrocławskiego, najliczniej – poza organizatorami – reprezentowanych.

W trakcie obrad wygłoszono ponad trzydzieści referatów. W wystąpieniach poruszano takie zagadnienia, jak: specyfika westfalskiego i póznowestfalskiego ładu międzynarodowego, siły sprawcze stojące za wylanianiem się póznowestfalskiego ładu międzynarodowego,